

Bilaga 1, rektorsbeslut nr 182-16

YTTRANDE

2016-10-06

Dnr LTU-2009-2016

Finansdepartementet

fi.registrator@regeringskansliet.se

Yttrande remiss av delbetänkandet Regional indelning – tre nya län (SOU 2016:48)

Ert dnr Fi2016/02568/K

Luleå tekniska universitet (LTU) har av Finansdepartementet uppmanats att ge synpunkter på remiss avseende delbetänkandet Regional indelning – tre nya län (SOU 2016:48).

Sammanfattning

Universitetet har tagit del av delbetänkandet och granskat förslagen i huvudsak utifrån de uppdrag som åligger universitetet enligt högskolelagen, särskilt 1:a kap, §2 där det anges att i högskolornas uppgift ska det ingå att samverka med det omgivande samhället och informera om sin verksamhet samt verka för att forskningsresultat tillkomna vid högskolan kommer till nytta. En genomgående kritik är avsaknaden av en problematisering av konsekvenser för regionens lärosäten och bristen på ett kritiskt förhållningssätt till slutsatsen att en ny regional indelning är en förutsättning ”för att ta vara på hela landets resurser och skapa förutsättningar för utveckling och tillväxt i hela landet” (s 22).

Luleå tekniska universitets synpunkter redovisas i nedanstående sammanställning utifrån delbetänkandets kapitel och avsnitt.

Kapitel 5

- Avsnitt 5.1.3, s 110: Vi vill framhålla det goda samarbete som universitetet har med Länsstyrelsen i Norrbotten och med Norrbottens läns landsting. Med länsstyrelsen har vi haft ett samverkansavtal sedan 2011 och under 2016 har landstinget och LTU skrivit under en gemensam avsiktsförklaring, för att tydliggöra stärkandet av en långsiktig och strategisk samverkan inom regional utveckling, kompetensförsörjning, forskning och utveckling samt infrastruktur. Tillsammans vill universitetet, länsstyrelsen och Norrbottens läns landsting vara i framkant när det gäller att utveckla regionen, framtidens vårdutbildningar och kompetensområden som stödjer den digitala strukturomvandlingen inom bland annat hälso- och sjukvården.

Vi vill framhålla att LTU och Norrbottens läns landsting också har samverkan och avtal med Norrlands universitetssjukhus, vilket inte framgår i delbetänkandet. (se s. 201)

Vi vill betona att en indelning som leder till en region i norra Sverige inte får äventyra det goda samarbete som föreligger idag och som bidrar till den fortsatta utvecklingen av nationellt och internationellt efterfrågad forskning vid Luleå tekniska universitetet.

Kapitel 6

- Avsnitt 6.3.2, s 126: Vi kan inte utifrån delbetänkandet få en klar uppfattning i frågan om hur en ny regional indelning skulle underlätta att kraftsamla kring högre utbildning och forskning, dvs. "ge de nya länen bättre förhandlingsposition i nationella prioriteringsdiskussioner". Vi är en statlig myndighet och har en nationell styrning.
- Avsnitt 6.3.2, s 127: Delbetänkandet hänvisar till en rapport från år 2015 som redovisar att 82 procent av forsknings- och projektmedlen från Vinnova, EU:s ramprogram, Tillväxtverket och Energimyndigheten, och som fördelas i konkurrens, gått till storstadslän och forskningsmiljöer i Östergötland och Uppsala. 18 procent fördelas till övriga Sverige och här dominerar Umeå och Luleå. *Delbetänkandets slutsats är att "Det är tydligt att det är de redan starka länen som drar det längsta strået"*.

Vi vill framhålla att riktlinjer för fördelning av forskningsmedel styrs (och bör styras) av andra incitament än lärosätets och den enskilda forskaren/forskargruppens geografiska placering. Därmed inte sagt att det råder en ojämн fördelning mellan de svenska forskningsmiljöerna, men vi saknar belegg för att det skulle vara den geografiska positionen och länstillhörigheten som är grund till detta.

- Avsnitt 6.3.2, s 127: Vi vill med emfas påpeka att vi som ett svenskt statligt universitet har ett nationellt ansvar och att det inte finns några skäl till att i detta sammanhang diskutera förändringar i sättet att finansiera högre utbildning och forskning. Vi är kraftigt emot den riktning som antyds i stycket på sidan 127, att en mer symmetrisk storregional indelning skulle kunna härbärgera fler samhällsuppgifter som exempelvis forskningsfinansieringen.

Kapitel 7

- avsnitt 7.2.2, s 137: Sjukvårdsregionerna ska enligt hälso- och sjukvårdslagen samverka i frågor som rör landstingsövergripande hälso- och sjukvård. Vi har idag en etablerad samverkan med landstingen och universitetet bedriver utbildningar inom hälso- och sjukvårdsområdet. Vi har svårt att utifrån delbetänkandet få en klar bild av hur nuvarande samverkan kommer att påverkas.
- avsnitt 7.3.1, s 142: Universitetet samverkar med flera statliga myndigheter, däribland Trafikverket. I delbetänkandet anges att relevanta statliga myndigheter, som idag redan har en regional indelning, ska omkoordineras utifrån en ny läns- och landstingsindelning. Detta förslag anser vi behöver analyseras ytterligare och framför allt måste de kostnadsmässiga och verksamhetsmässiga effekterna problematiseras, och då även utifrån universitetets perspektiv.

- avsnitt 7.3.2, s 145: Vi vill betona vikten av att ansvaret för regional utveckling slås fast. Det måste bli tydligt vem som har ansvaret och hur samordningen mellan olika aktörer säkras.

Kapitel 8

- avsnitt 8.1.1: Vi vill betona vikten av att belysa riskerna med stora avstånd och risken för bristande legitimitet som kan följa på förslaget om storregion i norra Sverige.
- Avsnitt 8.3.2: Vi vill ifrågasätta slutsatsen att en storregion i norra Sverige skulle säkra att alla medborgare inom området får den samhällsservice man har behov av. Det skulle bland annat kräva en starkt utbyggd infrastruktur av såväl fysiska som digitala kommunikationer.

Kapitel 9

- Avsnitt 9.1: För norra regionen betonas särskilt hälso- och sjukvården som grund för sammanslagningen. För andra regioner är det arbetsmarknadsregionsperspektivet som lyfts fram. Vi anser att förslaget till storregion i norra Sverige skulle behöva kompletteras med djupare analys utifrån fler perspektiv, bland annat arbetspendling, kommunikationer och hur förutsättningar för utveckling och tillväxt kan skapas.

Kapitel 11

- Avsnitt: 11.1.2, s 185: Vi finner det något anmärkningsvärt att Luleå tekniska universitet inte nämns som en viktig aktör i Norrbottens näringslivsstruktur. Vi vill framhålla att tillgången till universitetet är en viktig bas för regionens kunskapsintensiva näringar och flera kunskapsintensiva och forskningsnära näringar har växt fram utifrån LTU:s forskning, vilket det stora antal kunskapsföretag som finns vid Luleå Science Park är ett exempel på.

Vi har en viktig roll i att bidra till kompetensförsörjning och nytt företagande.

Universitetet är betydelsefullt för regionens utveckling och den rollen är det viktigt att vi får förvalta och utveckla även inom ramen för en ny storregion. Det är bland annat av extra stor vikt att nyttjandet av EU:s strukturfonder inte äventyras på grund av regionindelningen.

- Avsnitt 11.1.4, s 187: Beskrivningen av Umeå universitet är felaktig; de har inte fyra campus och Umeå universitets läkarutbildning bedrivs på Sunderby sjukhus, Luleå.

Luleå tekniska universitet har utöver de samarbeten som tas upp en aktiv samverkan med länets aktörer via Kompetensförsörjningsutskottet. Detta är ett utskott från det Regionala partnerskapet och ansvarar för kompetensutvecklingsfrågor och att leda arbetet med Kompetensplattform Norrbotten. En annan form av samverkan är Luleå tekniska universitets avtal med Norrbottens läns landsting och samtliga kommuner i länet avseende verksamhetsförlagd utbildning (VFU) för de utbildningar som ges på Institutionen för hälsovetenskap.

- Avsnitt 11.1.5: Vi vill framhålla delbetänkandets slutsats att de långa avstånden och behoven av en väl fungerande infrastruktur är en stor utmaning för de nordligaste länen.

Vi frågar oss hur det är tänkt att medlen för regional utveckling ska säkras för att kunna användas mer effektivt och därmed till fler verksamheter.

Delbetänkandet påpekar att det är av stor vikt med en regional anpassning av investeringar i högre utbildning. (s 190) Vi frågar oss vad som menas med denna skrivning och vi anser inte att regional anpassning är av någon stor vikt. Högre utbildning är en nationell angelägenhet och universitetet är en statlig myndighet.

Mot bakgrund av att delbetänkandet tar upp möjligheten att stärka nordiska samarbeten genom en storregion vill vi framhålla att vi idag har ett gott samarbete med universitet i Norge och Finland. Ett nytt samarbetsavtal för forskning och utbildning skrevs under 2016 med universiteten i Tromsø, Uleåborg och Rovaniemi.

- Avsnitt 11.3.2 och 11.3.3: När det gäller avsnittet om infrastruktur och kollektivtrafik saknar vi en fördjupad problematisering av regionens i dag bristande IT-infrastruktur. Vi saknar också en fördjupad problematisering av norrlandslänens utmaningar i form av bristande och tidskrävande kommunikationer, dess glest befolkade områden och den demografiska obalansen i befolkningsstrukturen.

Kollektivtrafikens förutsättningar diskuteras, däremot saknas en fördjupad analys och diskussion om de behov och utmaningar som föreligger vad gäller utbyggnaden av en IT-infrastruktur.